

დგინონ კომიტეტი და შემოსენებულის ფულით შეწყობა და მოუხვედრებოთ დახარკებულთა კახეთში.

დღეს, 29 აპრილს, დილის, 10 საათზე დანიშნული უკანასკნელი კრება, რომელზედაც უნდა არჩეული იქნა ერთი დირექტორი თ. გ. ი. თარხანიშვილის მაგიერ, რომელსაც როგორც უნდა დაინებოს თავი გამგეობას და ორი დამფასებელი: თ. ღ. ჩერქაშვილისა და ვ. ა. სულხანიშვილის მაგიერ რომელნიც აგრძელებენ, წესისამებრ, როგორც ანებებენ თავს დამფასებლობის თანამდებობას.

* გუშინდელს ნომერში დაგვიწყნდა მოგვცხენებინა, რომ ტფილისის სათავად-აზნაურთა ბანკის წევრთა კრებამ მოისმინა 27 აპრილს თხოვნა ქართულ დრამატულ საზოგადოებისა, რომ ბანკს აღმოეჩინა შემწეობა ქართულის თეატრისათვის 1000 მან., მაგრამ კრებამ უარ-ჰყო ეს თხოვნა იმივე მიზეზებითა და მოსაზრებითა, რა მიზეზითა და მოსაზრებითა შეიწყინარა რამდენიმე სხვა ამგვარი თხოვნაცა.

* გზათა სამინისტროს წარედგინა პროექტი, რომლის ძალითაც ბათუმში ახალი ნავთ-სადგური უნდა გაეკეთებინათ. ნავთ-სადგური ღირსდება 750,000 მან. მუშაობას 1894 წლის პირველ იანვრამდე უნდა შეუდგნენ და ორ წელიწადში მზად უნდა იყოს.

* ბ-ნმა გრ. ვოლსკიმ გადასცა წერა-კითხის გამაგრებელს საზოგადოებას ბარათაშვილის ფონდის სასარგებლოდ ხუთი მანეთი, გადარჩენილი იმ ფულითავე, რომელიც შეკრებილი იყო ბათუმში გვირგვინისათვის 5. ბარათაშვილის კუბოს შესამოკლოად.

აგრეთვე მიღებულ იქნა ამავე ფონდისთვის თელავის მახრის თავად-აზნაურისაგან გვირგვინის სასყიდლოდ შეკრებილი ფულიდგან გადარჩენილი ოც-დახუთი მანეთი.

* დღეს. ტინ. სოვეტს მდევრდებს თავმჯდომარეობით დაიწყო მოქმედება კომისიამ, რომელსაც საგანადა აქვს ამიერ კავკასიის გლეხთა საქმის განხილვა. კომისიის მხოლოდ ერთი კრება ჰქონდა.

* ამიერ კავკასიის რკინის გზის

ტროიკაც მოეყვანათ წასასვლელად, მაგრამ ამ დროს იმისთან მოსულა მამუკა ორბელიანი, რომელიც მაშინ განჯის უფლის უფროსად იყო და თელავის მაგიერ წაყვანა განჯის იმავ 1845-ს წელს.

ეს იყო უკანასკნელი წელი პოეტის ცხოვრებისა. დიდების მაგიერ, სამწუხაროდ, ბარათაშვილმა ჰოვია აღ უძრობო სიკვდილი. ის მოკვდა 2 ოკტომბერს 1845 წელსა ქ. განჯას და დასაფლავდა აქვე მართლ-მადიდებლის ეკლესიის გარეგანში „დაუტარავი ჩვენთაგან, ჩვენთაგან-სიკვდილებითი“. თითქო თავის თავზე დაუწერიო მას წინასწამეტყველური სიტყვები:

ნუ დავიბრძო ხეხს მამულში, ჩემთა წინაპართა საფლავებ შორის, ნუ დამიტროს სატომოდ გულისა, ნუდა ამტყეს ცემული მუხრისა.

ამაზებენ, პოეტს მათში სადღაც

უფროსი მოხელე ინერენი ბ-ნი ექუკოსი, რომელიც გრვეს ადგილს დაინიშნა, უკვე ჩამოვიდა ტფილისის და შაბას, 24 აპრილს, შეუდგა თავის თანამდებობის ასრულებას.

* 27 აპრილს ავღობარში ჩხუბი მოსვლითა შემხუნა წყლების დამტარებელს კონსტანტინს ივანე ამაღლებულს და მდებარე სარკისოვს. სარკისოვი და სხვა რამდენიმე კაცი დახვედრა ამაღლებულს და დაუქრით იგი თავში, მოუტეხიათ მკალით, თითქო და გვერდებიც ცემით დაუტყვევიათ. ამაღლებული გაგზავნეს მახვილის საავადმყოფოში, ხოლო სარკისოვი გადასცეს გამოამიებელს.

* გუშინ, 28 აპრილს, ტფილისის ოლქის სასამართლომ, ბ-ნ ბურგარდის თავმჯდომარეობით და ოლქის სასამართლოს წევრის პალოკისა და მომარტოვლის მოსამართლის თანაშემწეს სულხანიშვილის მონაწილეობით, გაარჩია სისხლის სამართლის წესით საქმე ვლადიმირ სიმონის ძის ავაიონისა, რომელსაც შპარლდებოდა ტფილისის მოქალაქის ბესარიონ ქიტუაშვილის მოკვლა, შარშან აზიურ სასტუმროში.

ბრალდებულად იყო პროკურორის ამხანაგი შმადტი.

დამნაშავეს იცავდა ნაფიკი ვიქორ ტურკვეირი. ვითა 15 მოწამეს. სასამართლომ სცნო ავაიონი დამნაშავედ ქრუთაშვილის განზრახ მკვლელობაში, ხოლო მკვლელობა ჩაუტენია განზრახულთაგან ბრალდებულსა, რომელიც ამაღლებული იყო და დაიხვეწა. ამისათვის გადაუწყვეტა: ჩამოეკრათ ზოგადი პირადი ღირსება და გაიგზავნოს ენისიკის გუბერნიაში 10-ის წლით, იმ-კი რომ ორი წელიწადი არ შეეძლოს საცხოვრებლად მიემიბულ ადგილიდან სხვაგან წასვლა და ყოველ წელიწადს აძლიოს ქრუთაშვილის ქვრივს 100 მან., თუ იგი არ გათხოვდებოდა.

* რუსეთის გავრეხები იუწყებიან, რომ სახელმწიფო საბჭომ გადაწყვიტა, 1893—1895 წლებში მიეცეს შემწეობა პირველ დასაწყის სკოლებს წელიწადში 140,000 მან. ეს ფული მიეცება რუსეთის ათის გუბერნიების სკოლებს, სიდაც ჯერ გრობა არ არის დაარსებული. გარდა ამისა ციმბირის გუბერნიებში სკოლებისთვის ყოველ წლივ გადადებულ იქნება 58,000 მან. და კავკასიის გუბერნიებისთვის 9,500 მან.

წასულა ყაჩაღების დასაქვრად და იქ გაცივებულა. ერთხანს ია მარჩენილა, მაგრამ ხელ-ახლა გამხდარა ავად, რადგანაც უძრობო დროს ერთბაშე ბევრი ცივი ლუბი დაღლია. ის ამბივი გაუგონარა განჯის ეკლესიის მღვდელს მძინაროვს ბარათაშვილის განჯელ მგობრისაგან, რომელსაც იმისთვის ის ადგილიც უჩვენებია, საცა არის დასაფლავებული პოეტი.

პოეტის სიკვდილმა დიდად შეაწუხა ქალაქის მალაილი საზოგადოება, რომელშიაც უმეტესი ნაწილია ნათესავი იყო მისი, ან ნაცნობი და მგობრისა. თ. ილია ორბელიანი ამ სიტყვებით ატყობინებდა გრიგოლ ორბელიანს ბატონის სიკვდილს.

ამ საწყალების მელიტონის და იმის ცალ-შვილის ყურებისათვის ვეღარ გამოვიდა, გულს ცეცხლი მიეკვებოდა, გვერდები და აღარ მემისი

* ზუგდიდა: 20 აპრილს აქ მოხდა ქალაქის დეპუტატთა არჩევნები. ამავე კრებამ შემდეგი საქმე განიხილა: რამდენსამე წლის წინად ზუგდიდის მცხოვრებთა სიხოვეს მოაგრობას, ზუგდიდის პირველ დასაწყისი სკოლა I ილილიდან გადაკეთებულ იქნას სამიქალაქო სა-სკოლისა სკოლადა. ახლა ზუგდიდის მოქალაქეთა მიმართ მახრის უფროსმა და უთარა, რომ საქობა ამ სკოლასთან დაარსდეს სამეურნეო და სახელოსნო განყოფილება. მოქალაქეთა გადაწყვეტის: დაეთოს ამ სკოლას ჯერ-ჯერობით სამი დისკაინა ადგილი ჭაქალაქივე იკისროს სკოლის საქობა შენდობის აგება. აგრეთვე გადადებულ იქნას ესტადე 1500 მანათი სამეურნეო იარაღის შესაქინად. რეზიმივე გადასწყვეტა მიმართის ქუთაისის გუბერნატორს და საზოგადოებას, რომ მან დაელოდოს ადგილობრივ თავადებსა და აზნაურსელებს დახმარება ამოუჩინონ ამ ყთილ საქმეს.

* სასურია: 28 აპრილს აქედგან გავანეს ყაჩაღთაში სამსი კაცი კილიასთან საბრძოლველად.

* თელავი: 24 აპრილს თელავის სამიქალაქო სასწავლებელში იყო გამართული საღატორატურა და სამედიკო საღამო, რომელზედაც მიწვეულნი იყვნენ მოსწავლეთა შობილენი და ნაიყვანი. სღამოს სამასზედ მტერი კაცი და ქალი დაესწრა. დიდად ისიამოვნა საზოგადოებამ. განასაზღვრეს სასწავლებელს: საფარულიმე, ცოცხარეშობა, სულხანიშვილი. ამ უკანასკნელმა მშვენივრად წაითხა, „სა-შობილო ხესურისა“. ყურადღება მიიქცია აგრეთვე მოსწავლეთა გუნდმა, რომელმაც საუკეთესოდ სთქვა, ს. დ. მამალაძის ოლტბარობით, „ნა-სა, შვილი, ნანანი“. ამავე საღამოს მასწავლებელმა ი. ს. სტეფანოვმა წაითხა თელავის მახრამ აბრეშულის მოყვანაზე და რიგინდაც ჰქონდა დასაბუთებული ყოველივე ნათქვამი, მაგრამ, რადგანაც უცხო ენაზე იყო წარმოთქმული მისი ლექსი, სასურველი შეიშენებოდა არა ჰქონდა. საზოგადოდ ეს წეს-წყობილება სამიქალაქო სასწავლებელთა დიდად სასარგებლო იქნებოდა, რომ იქედგან მსმენელთა უტრადობისათვის გასაგონს ენას ჰქონდეს მთავარი ადგილი დათმობილი. უამისოდ ყოველივეს შრომა გადააქვრებს მო-

თხანამ სიციხულ ტუტო გარდაცვლილა განჯასა და იტყვევ ჩვენი ცოცხარება. ნეტაი შენა, რომ მელიტონის და ევემას ანა ხედავ! შენი ქობირი, გრიგოლ-ჯან, ესე ამბივი ქობირებრივი მოთმინებით მიიღე და ნუ შეიწუხებ მაგ ავადმყოფობაში თახსა? 2).

პარტული თეატრი

„ღრონი მეფობენ“, დამა 5 მოქმედებად, იერ. გულისაშვილისა.

გუშინ, 27 აპრილს, ჩვენმა სათეატრო დღის არტისტმა ქალმა ავა-

ლილიდელს ნაყოსა. თვით სასწავლებლის ზედამხედველმა წაიკითხა თავისი გამოკვლევა კახეთის მკვლ ნაშთებზედ.

* იქედგან: 23 აპრილს გაიკრებულს დედამიწას ელირსა წვიმა, მაგრამ წვიმას თან მოჰყვა სეტყვა და კრვეკარი, რომ ერთის სოფლის, სახელდობრ, კურდღელაურის ნახევარი დასეტყვა, თორემ, თქვენი მტერი, ვახუშტ ჯერ გაუმარტობს გადაშლის ციკრტს სულ მთელდ გააყრდინებდა; თითქმის მთელს შემოკახებში იყო ეს წვიმა, რომელიც ძალიან მოაბრუნებს უწვიმრობით და სიცივით შეწყუბებულს კვავლებსა.

* სოფ. წყნა-მასხანა (სიღნაღის მახრა): 25 აპრილს ჩვენს სოფელში იყო დანიშნული არჩევანი მამასახლისისა. ხალხი ასახლებდა მამასახლისად რამდენსამე კაცს; მათ შორის ერთი აზნაურეშვილი, ერთი მღვდლის შვილი და სხვა. არჩევანისათვის მოვიდა მახრის უფროსიცა. შეადგინეს სია დამსწრე გლეხ-კაცთა, სამღვდლოებამ გადაიხადა პარაკლისი და მიიღებინა ფიცი. მახრის უფროსმა აუხანა ხალხს მნიშვნელობა ფიცის მიღებისა, მოვალეობა მამასახლისისა და სხვა ამისთანები. საზოგადოება ორ დასად გაიყო: ერთს უნდა და მამასახლისად. ბოსტაშვილი, ხოლო მეორეს—ჯანაშვილი. უმრავლესობამ პირველი იწინადა, მაგრამ უმცირესობამ სთხოვა მახრის უფროსს ჩვენის უფნის ხალხს ეგვიარება წასული, 2 მამასმდე ვერ მოვლენ და გადაიღოს არჩევანი. მახრის უფროსმა შეიწყინა თხოვნა უმცირესობისა და არჩევანი გადასცა 2 მამისათვის.

* გაზეთ „T. II-ს“ შეუტყვია, ორმ უკვე გადაწყვეტილია სცენისის სასოფლო სამეურნეო სკოლის გადმოტანა ქ. თელავს, სადაც უკვე მზად არის სკოლისთვის ადგილი. ერთნაწილი ამ ადგილისა შესწირა სკოლის თელავის ერთმა მამამულემ. სკოლის შენობისთვის გადაღებულია 67 ათასი მან.

„ღრონი მეფობენ“, დამა 5 მოქმედებად, იერ. გულისაშვილისა.

გუშინ, 27 აპრილს, ჩვენმა სათეატრო დღის არტისტმა ქალმა ავა-

ლიშვილსამ გაჰპართა ქართული წარმოდგენა სახეფულო თეატრში. წარმოდგენილი იქნა ახალი ორბელიანი-რი პიესა ბ-ნ იერ. გულისაშვილისა: „ღრონი მეფობენ“. მელიტონმა 5 მოქმედებად. წარმოდგენაში მონაწილეობა მიიღეს სცენის მოყვარულთა.

ახალი პიესა ვერაფრად მოეწონა საზოგადოებას. მართლაც პიესაში ნაკლებად იყო ესტადე-წოდებულ მოქმედება, მოძიარობა და ხელოვნებითი სიმართლე, მხოლოდ თითო-ორიოლი მომქმედ ეტყობოდა ნიშნაწილი ნამდვილისა და ცოცხალისა და მინასი; დანარჩენი იყვნენ მართალი-ნი, უფრთხილი, უმართლო და გადაჭარბებულის ხასიათისა. ავტორი სცდილა ერთნი დესხანანგლოზებად, სრულ და უნაკლებო არსებად, სათოებისა და სახიერების ნიმუშად, რომელიც დროსი ყოვლისა მქნისა და წამადისა, ხოლო მეორენი—გოჯოხიეთებად, ზნეობითა და გონებით ხინჯებად. კეთილნი მკრთალნი, უსიკეთესობანი, ტყუილებანი მხგავსნი გამოსულან ამის გამო, ხოლო ბოროტნი—გადაჭარბებითი საძაგენნი, აღმანიის კარაკტურანი.

ყოველ ამისთან უნდა ვსთქვათ, რომ პიესის დამწერს ეტყობა მტრული ცოდნა სცენისა და სასცენო ტექნიკისა. სავალაგ საკმაოდ მოსწრებული სიტყვა-პასუხი, დიალოგები და ცოცხალი სცენები მისი ჩართული; ასეთია, სხვათა შორის, სცენა სოფლის მუშათა მიერ გახმის ქემისა. პიესის ენა მოგვეწონა: საკმაოდ ცოცხალი ქართული იყო, მზად და შიგ რომ თითო-ორიო უხერხული ფრანსი და სიტყვანი არა რუელიყო.

ეს პიესა პირველი სადრამატურგო ცდაა ახალგაზრდ ავტორისა. იმედი უნდა ექონიოთ, რომ, თუ უფრო ორმად ჩაუყვებდა ჩვენს ცხოვრებას, უფრო კარგად ჩაიფიქრებს სიუჟეტს და კარგ ხანს ატარებს გულში სათუთად და სიფრთხილით, შესაძლოა კარგის საყვარ-ცხოვრებო პიესის დაწერაც მოახერხოს.

თამაშობით არტისტებმა საკმაოდ რიგინდად ითამაშეს და, რაკ-კი მოხერხებულა, არა დააუტყოს-ო. ბ-ნ ახაშვილის თამაშობამ ბევრი შიშობა პიესის. ყურადღება მიიქცია თავის საკმაოდ მოხდენილისა და შრომანის თამაშობით სცენის მოყვარულმა ბ-ნმა გ. ქ-მ.

საზოგადოება ნაკლებად დაესწრა წარმოდგენას.

„ღრონი მეფობენ“, დამა 5 მოქმედებად, იერ. გულისაშვილისა.

2) წერილი 29 იანვ. 1845 წ.

წილი ბანკი

რამდენიმე წელიწადი იქნება, რაც სიტყვა ჩამოვარდა მწერლობასა თუ საზოგადოებაში, პოეტის ნიკოლოზ ბარათაშვილის გვიმა გადმოაქვს განვლილმა ქალაქში. ქართველი საზოგადოება, ამ ფრთხილ სახიზარო ამბავის მსმენელი, კიდევ შეუდგა მზადობას, მაგრამ ამა აპრილის ოცდაოთხამდე, განვებთ იყო თუ კაცის ხელი ვრია, ეს დიდებული საქმე ვერ მოხერხდა. ყველამ იცოდა მცენი თუ წაიხიზნებოდა, ზოგმა კიდევ ნახეთაც, თუ სად იყო დასაფლავებული დაუცვრელი პოეტი და სწორედ ამ დაბეჯითებით აიხსნება ის, რომ დაიწყო მისი შეუდგენი მიწის თხარს პოეტისავე მის თუ დიდლი-ნათესავის საფლავის ქვის მარჯვნივ. აქაურის საქრებულის წინამძღვარს ამამხილელს (გვარად მინარაშვილი) არავერ გადუხვდა პანაშვიდი პოეტის საფლავზე და იქ დამსწრე მუხარებლასაც უთქვამს თურმე მამა მიხეილისათვის, ჩემი მამა ნიკოლოზ მარჯვნივთ ასაფლავებია. მღვდელი ხომ პანაშვილს გადუხვდა აღმოსავლეთისკენ მდგომარე.

განზრახვა ჰქონდათ აქ ჩამოსულ მოთავთა პოეტის ნათესავს თავ. გ. ორბელიანს ბ-ნ გ. ორბელიანს ბ-ნ ა. კუიონიანს ბ-ნ მათთან ყველა აქაური ქართველობა, ერთი თუ მღვდელი, მოწოდებული იყო პოეტის ძვირფასი გვამი, აწ მხოლოდ ძვლად და მტვრად დაშენებოდა, საკრებლო ეკლესიაში წაყვანილებიანთ და წირვა გადებდნენ ქართულის გლობობითა და ლოცვა-კურთხევით. მღვდელნი მუხარებელი იყვნენ ქართველის წირვისა და პანაშვილისათვის და წინა დღითვე სწირეს და ილოცეს ქართველობა, რადგან აქაურს ეკლესიაში წირვა-ლოცვა ჩვეულებრივ სწავლებულად არის. რაც ღონე ჰქონდათ, მუშები სთხრიდნენ, მაგრამ ნიადგა სულ ქვიანი იყო და სამარის ფეხები მიწა ჯერ არასანდა. ამასობაში-კი, ნათესავის საფლავის ქვა რომ არ ჩამოწოდებოდა, ქვა გადააგორეს იქით, განვარტეს თხრა და ფეხები მიწაში ვამოხრდა. იქ დამსწრე ქართველობა, პოლიცია და აუტრებელი გარემო საზოგადოება ყველა სულ-განაბრული ჩაიქვირებოდა ნათესავს, თითქმის ყველის გაუფრთხილად, რომ ნათესავის საფლავის ქვა ცოტად მოშორებით იყო და ეს ფეხები ნიადგა-კი სწორედ

პოეტის სამარისა უნდა იყოს, ნათესავი იქით იქნებოდა. მუშებსაც უმეტესს დაბეჯითობით შეუძახეს ემუშავებოდა და მართლაც გამოჩნდა ქუბოს ნიშნები. ცოტა მიწა მიმოყარეს და დინახეს თავის ქალა და ჩემს; კუბოს საბურთავი კუბოსვე თანე შეარქოდა და თავბოლო ჩალობოდა. გულის ფანქარული მოველოდი ძვირფასის გვამის ხილვას, მაგრამ მეტად სხტად დავჩიხთ, როცა მეკუბოვემ ორი მკვავალი ეპოლეტი ამოიღო. ეპოლეტის მადლი და ზედციფირი 21 კარად შენახულიყო. ცოტა ვადიდებდეს თუ არა ციფირის იქით აქით, ის ორი დღელიც გიმოჩნდა, სადაც ვაკრავლები მსხდარიყვნენ. როგორც მსოქვეს და ცხადიც იყო, მიკავლებული ყოფილა პოდპორჩიკი 21 დღისიანი. მერმე შეამოწმეს საფლავის ქვის წარწერასთან და მაშინ-კი ყველი დარწმუნდნენ, რომ პოეტის ნათესავის სამარე გავიხარია, სამოცდაათის წლის განსვენებულისა. იქნებოდა ილის თერამიტის საათი. ამ გვარად ამოიღ ჩაიარა იმ განზრახვამ, რომ ეკლესიაში წაყვანილებიანთ პოეტის გვამი წირვის გადუხვდებოდა.

დაიწყეს მარცხნივ თხრა. მაშინვე გამოჩნდა დავებული აუტრი და გულში გვიღვს, ძველის ფუძე უნდა იყოს. თხრაში ათსავარად გახარადული ხის ძირები საქმეს უქირებდა მუშებს და დამსწრეთაც ეჭვსა ჰგრიდა. მიწა-კი ამასობაში ფეხები იყო. თითქმის ალღოს ჩაგონებიათ, ხელი აღარ უშვებ იმ ადგალს და ყარვა ძალზე ჩაღრმავდნენ. ხის ძირები გაიბოლია და კუბოს მდებარეობის წინამძღვრად გამოჩნდა. ცოტა კიდევ და ყველას თვალთ წარმოუდგა ნამღვლილი სამარე. იმდენა ფრთა შეხისა, მეტყულები შეუდგა მიწის მიყარამოყარას, კუბო თითქმის აღარ შენახულიყო. იპოვეს მხოლოდ მისი მისარათვის მიუხედავად რამდენიმე წაყვანილი, მისივე გაყოლებით ჩონჩხიც ესვენა უმოთვრეს ნაწილებად ანუ სახრებად დაუხეხებულად. ტანტო საცმლისა აღმოჩნდა სერთუვის ოთხი თიბარის ფულაქი მძამედ ენებ მღვდელი და დამაბლის მადლის ნაგლეგებზე დაკლებული. უცხო და სასიეტერესო იყო ერთი მაულის ნაფლეთავობა, როგორც მსანდა, სახელისი, ზედ სამოქალაქო უწყების მუნდრის ოქრომკედის კანტა და მახუდ კიდ ფულაქი. ფეხთ საც-

მლისა კი იპოვეს ცალი ღონაქა, ცალი ქუსლი და ცალი საპირე ყელითურთ, როგორც მსანდა, ძველებების ქართულის სათავის წაღისა, რადგან შესაკრელი თსმები ზედეგ ჰქონდა.

ფრთა შესხმულმა იმდენა აღმოჩნდა დაიწყა. ყოველივე წინაშე ვსურავდი ამტკიცებდი პოეტის ფეხსამის დის თქმული „მარჯვნივ“ მდებარეობაც ცხლა ადგილი გასაგები გახდა და როცა უთქვამს მამა მიხეილისათვის მარჯვნივ მდებარეობს ჩემი ძმაო, მაშინ იგი, როგორც ქრისტიანული, მიკავლებულის ფეხით მდგარა (რო სურათიც არა ერთხელ მიხანავს ჩვენებურ სასაფლაოებზე) და პანაშვილი ისე გადუხვდებოდა კუბო, ტანისკმელი და ჩონჩხის წვირული სახსრები სრულად გახრწილიყო, ამის მიხედვად ამბობენ აქაქის ხეს, რომელიც იქვე ყოფილა დარგული და რომლის ძირზედაც დღეს პატარა ყლორტებილა ამოხეთქილი. აი ამ ხეს რწყებდნენ თურმე და წყალი-კი კუბოს თავს იწურებოდა, რის გამოც კუბოს და გვამის გახრწნა მოსწავრებულა, ოცდაოთხის წლის წინედ მიკვლილის ნათესავის გვამთან შედარებით, და ხეს-კი ფეხები დაუტარია: მოიტანეს კუბო და ფრთხილად შეუდგნენ ნაწილების ამოკრეფას. თავის ქალა დაუშლელი იყო. უმოთვრესი სახსრები როგორც ზედა, ისე ქვედა ტანის გაუხრწნელი და შეუშლეს-ელი იყო და განსვენებული მგოსანი, როგორც იქ დამსწრე ერთმა ექიმმა სთქვა, მოსული ვეყავი ყოფილა. თავის ქალაც ამასთანვე საკაოდ დიდი იყო. წვირის სახსრებისა ზოგერთი ნამტვრევლა აღმოჩნდა. ძვლები რომ ამოკრიფეს, მერმე მის მიწა-ც ამოიღეს, ჩონჩხის გაყოლებით რომ იყო. ყოველივე აღმოჩენილი ნაშთი გავიხარა, ტანისა-ც მისისა, თუ კუბოსი დაიკრძალა კუბოს შუა უჯრაში, მხოლოდ ორითად უპრადო, რომელიც და აგვრდევს ის ფულაქი, რომელიც სასაფლაო ოქრომკედის კანტი შეჩვენდა, ბნ ოღექსანდრე ქუიანიამ ჩაიბარა. კუბოს თავს დახურეს და შეამკეს ყველიებითა და ორის გვირგვინით, რომელთაგან ერთი იყო განჯის ქართველ საზოგადოებისა, ხოლო მეორე განჯის რკინის გზის მთხულე ქართველობისა. ამასობაში ამინათხარც ამოაესეს, ნიადგი მოასწორეს და პოდპორჩიკის ბარათაშვილის საფლავის ქვა

თვისავე ადგილს დასდევს და ზედ დასვენებს პოეტის კუბო. ხალხში ღრმა სიზრმე ჩამოვიდა. სამლოცოი-რო ზარის რეკა დაიწყეს და შემოსილი სამღვდლოებაც შეუდგა თავის მოველოებას. პანაშვიდი ქართულად გადხდილი იქნა მშვენიერის ქართულის გლობობითა. ამ გარემოებამ უფრო საღვთისწაულო ხასიათი მისცა საქმეს და აქაურს ქართველობას, რომელსაც ქართული წირვა-ლოცვა და გალობა სანატრლო გახლამია, გული აუტოკა. დიდი მადლია სულისათვის დედანით დიდება ცისა და ქვეყნის შემოქმედის! პანაშვიდის დასასრულ მამა მიხეილმა გრძობით აღსაყვ მოკლე მძებრი ქვეამოსთქვა გარემოების შესაფერის. მისის ახრით ქართველებმა უდღესი ვილი მოიხადეს, ძველ მამათავართაგან დავებებული, და მშობლის ქვეყანას მიაბარეს ძვლები იმ კაცისა, რომელსაც თვისვე მამული ზედა და უხადებობა აფიქრებდა. მეორე სიტყვა სთქვა ბ-ნ ნ. ბაქრაძემ. მისის ახრით განჯის ქართველებს ერთი რამ ჰქონდათ, რითაც თავი მოსწონდათ, — იგი იყო სამარე, რომელიც შეიკვდა ჩვენის სახელოვანის პოეტის ბარათაშვილის ძვლებსა, და თუმცა ამ განძს უნდა გამოეთხოვოთ დღესა, მაგრამ მისა და მშობრებამ გული არ უნდა დაგვეყვიტოს, რადგან იგი ქალაქს გადაუქმს, სადაც გაიხარეს უფრო მეტი ან წირული ქართველობისა, ვიდრე აქა ვართო, და ამიტომ ჩვენც მათთან ერთად დღესასწაულობა გვიართება. უკანასკნელ, აქაურის ერთ კერძო სურათის მასწავლებელმა ბ-ნ დვინოზიშვილმა გრძობით წაიკითხა თავისივე დაწერილი პატარა ლექსი.

იქნებოდა მეზღუთ საათი, პოეტისი რა დიდობა. წინ გვირგვინები მიჰქონდათ ხელით და შემოსილი სამღვდლოებამ მიუძღოდა ჯგერბითა და ბაიარლებით. განჯის რკინის გზის სადგომის მოხელე ქართველები, ჩონჩხს გამოწყობილი, ქალაქის სასღვრამდე კიდ ნებას აძლევდნენ სერთუკისან ქართველებს მგოსნის ძვლებს წაყვანებისს პატარა მანძილად, მაგრამ რა-კი ქალაქს გასცილდა პრაციცხია, იმათ თავი გამოიღვდეს და ილარაინ მიუშვიათ კუბოს ასაწევა, ჩვენ, ჩონჩხებს, უფრო მეგვეშენისო, ასე რომ ხუთიოდე ვერსი საღვთამდე სულ ფეხით მიასვენეს კუბო. სამღვდლოებაც საჯვარი და გვერდით აქვს მიშენებულ სამრკელო. ეკლესიის გზო, რომელშიაც განსვენებს ბარათაშვილი, სიგრძით 35 ნაბიჯია, სიგანით 25. მის არის გარშემოვებული რკინის ცხრილით, რომელსაც ქვედა-პირი ქვიტირისა აქვს. ესოში დარგულია ორი-სამი ძირი ვახე, კვიარასებნი, ცალოსხე და ამართული რამდენიმე ძვლი, აქ არიან დამარტული მძღვლის უთნიაშვილის შვილები, მღვდლის მძინარაშვილის შვილები, ერთი ვილაც გარაგროვის ქალი. ერთ ძვლზეც ვიხილეთ; დაფლული არის გვამი თავის და პარუჩის გიორგი ბარათაშვილისა 1823 წელს აგვისტოს 1-სა. ცეცხლებარ გუზებარედ (იკადნენ დაა ლაპარაკი იმ კურთხეულის შვილებმა).

ბარათაშვილი არის დასაფლავებული ეკლესიის კართან, ჩრდილოეთისკენ. იმის საფლავზე არაი-

საფლადამ მოყოლებული კუბოს წინაფლად დაუშლელი. პატარა წესი აუტეს აგრეთვე თითოთი საღვთებზე, სადაც მოგარვილიყო სარგებელი საზოგადოება და დასასრულ, აწმიდაო ღმერთისა გლობობით შეასვენეს კუბო საიმიოდ მომზადებულ ვაგონში და თავფებით სათვლები დაუნთეს.

ბუჯრამი ღმერთი ბარათაშვილის უღბად-ონი

№ 4. ... სისხლის მძღვლი: და მტერი: ქრისტიანთა: შაპახს: და სანა: აგარინთა: კახეთსა: ზედა: ღ ალაობრეს: მონასტერნი, უღბანონი, სოფენი: და ქალაქნი: და წარსტყვენს: რომელნიმე: ტუტე: ქრისტესსა: და: რომელნიმე: მახელითა: აღასრულეს: და განსრულდა: ვამბე მავალითა: და შევიძინეს: ქრისტესსა: და გვეჭრთნა: ღმერთმან: კოდათა: ჩვენთაგან, ვითარცა: რა: იწვართანს: ურჩნი: შვილის: მამათაგან: და არა: სრულად: განურჩინეს: ხოლო ჩვენ ღტლოვილი გარდავიდით ღობით-მერს და დავყავთ წყლის ოც და ექვსი. ხოლო მრავალ მოწყალეზან ღმერთმან არა უგულვებელს ჰყო და არცა სრულიად განგვეწინა მოწყალეზანთა მისითა და შემწეობითა თქვენთა კვლად (გვიან) ვეგვიან მგვობასა და პატრონობასავე ჩვენსა ზედა. და კვლად ხელგაუფრ აწ შენებად უღბანთთ თქვენთა: განვგეთ და დავაყვით წინამძღვრად კაცი ღირსი ღვთის მოშიში მარკოზ, ასრე რომე, წინა უფანა სავარჯის გა-მოსალები ნახეთა უღბანის მიღვე-ბოლეს საზრდელად იმ მდგომთა მო-ნოზანთათვის, ვითარცა ხელმწიფეთი სიგელში სწერია: და განჩენილი არის, მიგვარად და ჩვენ განსრულვით ვერ დავენებთ—ვერცა ყმა და ვერცა სახლად—პური ამისათვის, რომე ჩვენი სახელმწიფეთა ოაზრებულთა იყო უსჯულითაგან. ზემოთ ვთქვით და იქ მდგომნი მონოზანთა ცოტანი იყვნენ და არა ენბარება სრუ-ლებით რომელიცა ამით არ ენბარებოდათ, ჩვენ ენბარობით. აწე იპირინის ღმერთმან და ძამწე ობაშან თქვენმან, როდესაც ჩვენი სა-ხელმწიფო მანდ მდგომნი მონოზანნი განმრავლდნენ, როგორც ამას წინათ ხელმწიფეთა, პაპათა და მამათა სიგ-ლითა გაურიგებით, ჩვენცა ასრე

თარი ნიშანი არა სძევს, თუმცა-კი აღრე იმის საფლავზე ქვა ყოფილა დღებული. ეკლესიის მთავრობას, ეტყობა, აღუდინებია ეს ძველი, რად-განაც ეს უშლიდა თავისუფლად შე-სვლა-გამოსვლის ეკლესიის კარები-დამ. ძველს გადარბობია მხოლოდ ის მარჩბროლის ფიცარი, რომელიც ქვაში ყოფილა ჩადგმული, ეს ფიცარი სიგრძითა 8 ფოჯა, სიგანით 6, და ესაც შენახულია ეკლესიაში იმა-ზე სწერია: აქა მდებარებს გვამი საქართვე-ლის თავისი გუბერნსკი; სკრეტ-რის ნიკოლოზ მელატონის ძის ბარათაშვილისა, გარდაცვალებულისა 29 წლისა პასაკისა თვისისა 2 ოკტომ-ბერს 1845 წელსა“.

„Теперь обрадуя я тебя—სწორად მე-ლოქიშვილი გრ. ორბელიანს—პრინა-ტельностью всех знакомых покой-ника къ нему и къ собосбиятамъ его. 14 января, въ день имения Нины, насъ, нѣсколько молодыхъ грузинъ, объѣзду у Реваса Андриш-кова. Въ числѣ насъ былъ Капданъ, котораго просилъ провѣсть селуа бо-ротаго но можешь себѣ представить, что ни оны, ни одинъ изъ насъ не только не зналъ, но и не видѣлъ эти прекрасныя стихи, но даже не имѣли ихъ у себя и всѣ душевно сожалѣ-ли, что прекрасныя произведенія покойнаго пропадаютъ. Тогда-же пред-ложено было напечатать всѣ стихи покойника на нашъ счетъ. На другой день составили поднеску, которую просили родственниковъ и знакомыхъ покойника пожертвовать на напеча-тание какъ собственныя его произве-денія, такъ и переводовъ его на тотъ конецъ, дабы сохранить для потомства произведенія покойника; изъ части вырученныя за прода-

ныя книги денегъ поставить ему памятникъ, а остальную отдать въ пользу семейства. Въ пять дней 17 человекъ пожертвовало 1000 рублѣй сереб. Изъ этого можешь ви-дѣть, какъ сильна была любовь къ нему его знакомыхъ.“ *)

ეს ფული, როგორც მიაბოა ლე-ვი მელიქიშვილმა, გადაეცათ განსე-ვლებულის მამისთვის. აღბათ ამას და-უდგია პოეტის საფლავზე ის უზრა-ლო ფიქლო, რომლის ერთი ნაწი-ლიც დღემდის შენახულა. დანარჩე-ლის ფულით, გარემოებათა გამო, მის შვილის თხულებზე ვერ გამოუყოლა...

1884-ს წელს მე წყვედი განჯას იმ განზრახვით, რომ მენახა პოეტის საფლავი და შემიკრიბა, რაც შემი-ღებოდა, ცნობა იმის ცხოვრებაზე ან უცხუდის სამმართველოს არხივში, ან კერძო პირებთანავე.

უცხუდის არხივში, რომელიც გუ-ბერნიისში გადაუტანიათ — თუმცა ბევრს არაფერს მოველოდი იქიდან— მე არ შემომეცეს, რადგანაც გუბერ-ნიის მთავრობამ შინაგან საქმეთა მინი-სტრის ნებართვა ამომხოვდა და მე ეს ნებართვა არა მქონდა.

კერძო პირებთანავე მე ენახე მხო-ლოდ განჯის ეკლესიის მღვდელი მამა მინარაშვილი.

ის ეკლესია, რომლის გაღავან-შიაც ათის დასაფლავებული ბარათა-შვილი, მდებარეობს მაღალ ადგილ-ზე, ქალაქის ბოლოს, საიდანაც თი-თქმის მთელი განჯა ინახებოდა. თითონ ეკლესია არის პატარა, სულ 26 ნაბიჯი სიგრძით. ოთხს მაღალს ქვის ეკლესია, კირით შელე-ხილს და ჩვეულებრივის ქვით და-ფარულს, შუაგულზე შავში გაჭრილ ფორთხასსავეთ და მხოლოდ აქვს გუშპათა, რომელზედაც ამართულია

5) წერილი 19 იანვ. 1846 წ.

სრულდება გავითით და დაგანებთ და არა მოგეშლით. აწუ ვინცა ხელმწიფებან და მებატრონებან ესე ჩვენგან დადებული წიგნი და ან მანის ნახთა და ხელმწიფის პაპისა და მანის ჩვენის დიდებულს სიგელს მიემთხვევით, როგორცა დადევს და გავრცოვს, თქვენც იმ გვარად გაირიგეთ და ნუ მოუშლით. ჩვენ რამდენ თემის ოხრობისათვის და იქუც კოტინი მონაზონნი იყვნენ და მისთვის... თქვენც ნუ ეადრებთ და ნუცა ხელმწიფეთ მოშალდ. ესე ბრძანება და წიგნი ნიშნად დადებებია, დაწერილი ესე ქარონიკოს ტუზ=1639 წ.

როგორც ჰედავთ, თუქცა თავი ავლია, ეს გუჯრი დაწერილია მეფის თემიუბზ პირველისგან და გვიამბობს მავაზისხან თავის დენისა—ოცდაექსი წელიწადი (1618—1639) სამეფოს გარეთ გაატარა მართლიც და ამავე დროს რუსეთის მეფესთან დესანთა მიმოსვლა ჰქონდა გამართული კივას მიტროპოლიტის ნიკოლოზ ჩოლოყაშვილის მოთავეობით. გავრცების დროს, რაკი სამეფო შემოსავალი მთლად მიითვისებულ ჰქონდა როსტომ მეფეს, პარსთა მომხრესა, თეიმურაზი სარგებლობს ყაშითი-ყამად საეკლესიო შემოსავლით და ამ გუჯრით თითქმის თავს მართლურობს წინაშე ღვთისა და სინოდისისა, თან პირობას აძლევს მონასტერს—სამეფოს რომ დაემკვიდრებ, ყველაფერს ისევ ხელულებლივ დაგებურებო.

№ 5. „ქ...“ ესე მტკიცე და საბოლოოდ განათავებული და შეუშლული წიგნი და სიგელი დადევს მეღვთივე გვირგვინისანისა მეფეთ-მეფისა ხელმწიფის პატრონისა ვისთმებან პატრონმან ქეთევან ასრე, ვითა ხელმწიფის პატრონისა, ჩემსა ძმისა ოლქესანდრეს გუჯარის დადვა აუკურას წმიდათა უწმიდისისა წმ. წმ. ღვთისა მშობლისა, ვითა პანკისელის იოაკიმესეული ერთი კვამლი კაცო“....

ბატონისპული ქეთევან, ასული კახთ მეფის ლეონისა(?), უახლესს გუჯარს დავით გარესჯის უღანოს, რომელსაც ეკუთვნოდა მთლად სოფელი აკურა, თელავის მახლობლად, ბარე. არჩილ მეფის მეუღლე ზომ არ არის ქეთევანის, რომელიც ვახტანგ V დაიხსნა 20000 მანათად ახალციხის ასლან-ფაშასგან? (ქ.ცხ. 202—204 83).

რუსეთი

სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროში რამდენსამე კაცს თხოვან შეუტანა იმის შესახებ, რომ მთავრობამ ნება-დართოს ისეთ საზოგადოების დაარსებისა, რომელიც გუაღდვილებს და დახმარებას აღმოუქმნეს ხალხს მუშაობის საქმეში.

— ვოლგაში დაიდუა ბომალი „Любимець“, რომელსაც ცეცხლი მოჰკიდებია ღამით, დღობკას ახლო; საქონელიც ბევრი დამუწვარა და ბომალიც, მგზავრები-კი ყველანი გადარჩნენ.

— 12 აპრილს სახელმწიფო საბჭოს საზოგადო კრებაზე მოწოდებულ იქმნა პრიოტი იმის შესახებ, რომ

გზათა სამინისტროს უწყებაში დარსდეს რეინის გზების სავაჭრო საქმეთა აგენტების დეპარტამენტი.

— სასურველი დეპარტამენტში შეკრებულ ცნობებიდანა სჩანს, რომ 8 მაიტრიდან 15 აპრილმდე ყაზანისა, ოროლონის, სიმბრისისა, ტამბოვისა და უფსს გუბერნიებში და ღონის ოლქში ხოლორით ავად გამხდარა 33 კაცი, გარდაცვლილა 18; ყველაზე მეტი ტამბოვის გუბერნიამი გამხდარა ავად—16 და გარდაიცვალა 12—კაცი.

— გზ. Вьет. Финансовъ ში სწერია, რომ ამ წლის იანვარში სახელმწიფო შემოსავალი ყოფილა 74 მილიონი მანეთი, ვასავალი კი იმავე დროს განმავლობაში—94 მილიონი მანეთი. წარსულ 1892 წ. იანვარში სახელმწიფო შემოსავალი 135,793 ათასი მანეთი იყო, მასგანდამ 61,610 ათას მანეთით მეტი წარედგენლზე.

— იმ პრიოტეს, რომლის ძალითაც სურთ რუსეთში არაყის ვაჭრობის მონაპობისა შემოიღონ, საბუთად იმ რა აქვს: შეკრებულ ცნობებიდან სჩანს, რომ ესლა წელიწადში 110 მილიონი მანეთი მოგება აქვთ არაყის გაყიდვით ვაჭრებს და მიკრუნებს; კრძალი კაცების მაგიერ ეს 110 მილიონი მანეთი ხაზინას შეემატებო.

წერილი კვამლის მიმართ

ნუბა ვეაბოთე განჯის საღვურის რეინის გზის მოსამსახურეთა სასხლად უგუდათაჲსა შაღლასა გამოეყუდალთა ივანე გრაიკისაჲს მეს გლავიკას და მისეულად აღუქმანდეს მეს კისედაიკოს, რამელსა შექუბათაც ოცდა-ხუთი რეინის გზის მოსამსახურეთა შანსაგანაჲსუფლებული საშისხურისგან ჩვენისა დაწუწვარის შოკტას ნუქტას პატრონის-საგემად განჯედაჲს გამოსეჩების დროს.

განჯის რეინის გზის ქართველთა განჯე, 25 აპრილი

დეპეშა

27 აპრილი

პატარაზანი. სახმედრო მინისტრის მიერ გამოცხადებულ ბრძანებაში სხვათა შორის სწერია: 1) 1892 წელს, ზაფხულში, როცა ღონის ოლქში საქონლის კირი განდდა, ნაბრძანები იყო ავადმყოფ საქონლის დახოცვა, იმ პირობით, რომ პატრონებისთვის დახოცულ საქონელში მთავრობა ფული უნდა მიეცა. სხვანოც კრივიანსკის მცხოვრებთ, რომელნიც ზოგიერთებმა დაქუქეს, უარი სთქვეს საქონლის დახოცვასზე და ზოგიერთი ბეთალი კიდევ დაუპატრირეს. ადგილობრივი მთავრობა ვერას გახდა. მაშინ ხარკოვიდან ჯარი მოიწვიეს და მცხოვრებნი ძალია უნებურად დასთანხმდნენ ავადმყოფ საქონლის დახოცვასზე. მინისტრი სწერს ესლა: სირსტალი კრივიანსკის მცხოვრებთ, რომ ხელმწიფის ბრძანებას არ დაემორჩილნენ; ხოლო, რადგანაც ღონის ოლქის ჯარის ბევრჯელ დაუმტკიცებია ხელმწიფი იმპერატორისადმი სრული

ერთგულება, ამიტომ კრივიანსკის მცხოვრებთ დანაშაული ევატათ. იმედო ვეაქეს, რომ კრივიანსკის მცხოვრებნი შედგენენ ღირსებადენ ურჩობას. 2) ხელმწიფე იმპერატორმა ბრძანა, მიეცეს დონის ოლქის მცხოვრებთ 100,000 მანათი ხაზინიდან და ეს ფული დაურიგდეთ იმათ, ვინც მეტად გავრცელებულია და დაზარალებული მოუსაგლობისა, ხოლორისა და სხვა უზედლოობისგან.

უმალეს ბრძანებით ნება მიეცა სამსახურს გარევე მოყვას ბოლკოვინეს პომერანცევის დადასისა სასტრუქორო საზოგადოება შემდეგის სახელით რუსეთის სათაო საზოგადოება. თანხა საზოგადოებისა 3 მილიონი მანათია.

28 აპრილი

ლონდონი. წუხელ საზოგადოებათა პალატაში იყო გიხარებული კამათობა ირლანდიის თეთი-მშრთველობის კანონ-პროექტის განხილვის გამო მუსლ მუსლან. დერლინის მიერ ნარჩევი შესწორება 1-ის მუხლისა, რომ ბრიტანის პარლამენტმა შეირჩინოს გაუსაღებელი უფლება ბატონობისა და ზენობისა, უარყოფილ იქმნა ჯონ შორლის წინადადებით; მან სთქვა, მაგ საგნის განხილვა და განჯვა გათავებულ საქმედ ჩაითვალისო. ამ დროს ლორდ რანდოლფ ჩერჩილმა მოითხოვა, რომ კამათობა გადაიდოსო. ამასთანავე დასძინა, რომ მაგ ნაირად კამათობის მოსპობას ირლანდიის ავტონომიის გამო, მთავრობა ბოლოს ინანებნო, ამ გარემოების გამო ატყდა მკაცრი და მკვეთრი კამათობა, რის შემდეგაც წინადადება ჩერჩილისა უარყოფილ იქმნა 307 ხვის უმეტესობით წინააღმდეგ 265.

ბერლინი. გუშინ ჯარის დათვალიერების შემდეგ იმპერატორმა უთხრა გენერალსა და აფიცრებს, რომ, საშუაროდ, მეგონა, რუსისტავი სახმედრო კანონ-პროექტს შეწყნარებებო, და თუ ეს იმედი არ გამიძაროდა, მაშინ ყოველ გვარ საშუალებას მიეძღვრებო სახმედრო კანონ-პროექტის შეწყნარებისთვის რადგანაც დარწმუნებულია, რომ სახმედრო კანონ-პროექტი დიდად სასარგებლოა გერმანიისთვის. იმპერატორმა სთქვა: სრულიად დარწმუნებული ვარ, რომ ერი არ მოტყუვდებაო.

განცხადებანი

კოტა-ლა დადრჩა და ისეიდეგბე დარა-კითხვ. გამავრ. საზოგ. და ამხანაგობის მალაზიაში საქართველოს კოლენდარი 1893 წლისათვის ფასი 45 კ. (ყლით 55 კ.) კალენდარი შეიცავს 560-მდე წმინდა დასტამბულ გვერდს და დასურათებულია გრაკელის ნახატებით. უბას წაენა 1893 წლისათვის „სულ გაიყიდა“ ქართული მიწვევა-მოწვევის გრეზულები ფასი 40 კ. (ყლით 50 კ.) ისეიდეგბე იმავე წიგნის მალაზიაში.

საერთიერთო დაზღვევის საზოგადოება წიონახულის სეცევი-საგან

საზოგადოების მმართველთა პატივისცემით აუწყებთ მანახშირ-ია, ხახილიანის ბაღმანისა, თახაპოსსა, სვიისა, და ბაბუხის ნათესობის პატრონთ, რომ საზოგადოებასთან არსდება ცალკე განაწილებილად ყოველ შემოსენებულის სტეკვისაგან დაზღვევისათვის. ვისაც სურს ჩაეწეროს საზოგადოების წევრად, რათა აღნიშნულ ქონების, დაზღვევის ნება ჰქონდეს სტეკვისაგან უნდა მიმართოს საზოგადოების სააგენტოს, რომელიც იმყოფება ველიამინოვის ქუჩაზედ, ყიფიანსეულ სანოტარის კანტორის ზემოდ. ლია დილის 9-დამ ნაშუადღევს 2 საათამდე. წარმომადგენელი გუგასაისთავს დ. ქ. თოთაიკო (50—26)

ტფილ. გამოქვანა.

ვერცხლისა

თბილისი

ტფილი სეცევის

შეთანხმის კრასკების ქარხნისა იანმუქასეგდ ტფილისში: ვილეს სახლების აშენებას, აგრედვე სახლების შეკეთების (ремонтъ) და შეღებვის (полная окраска домов). ვილი ფაბრიკის ფსადლ ზეთის, ყოველ ნაირ ზეთისა და მშრალ კრასკებს, აგრედვე ლიტო-ტოპოგრაფიისა და ამით მოუწობილებას, კრასკები შეიძლება დაიბარონ სხვა ქვეყნებშიც 20% რის ზეის გამოგზავნიტ, დანარჩენი საქონელის მიღების დროს (наложенным платежом). რაც შეეხება კარგი თვისებისა და კარგა შეზავებულის კრასკის გაყიდვას, ყველა მსუდველი დარწმუნებული უნდა იყოს რომ უტყუარი იქნება. ჩემის საშუალებით და ჩემის თავდებობით შეუძლიან ყველას ყველანაირის სინდისიანის ხელოვნების მოწინა, მხოლოდ კოტა აიღვ უნდა შეეცტუკოზინონ. (48—10) ზ. თოთაიკო

მ მ ქ ბ რ ხ მ მ ბ ი

ს ა ე ა ჭ რ ო ს ა ხ ლ ი

განდერ-სტაფანოვი

ტფილისის განყოფილება სოლოლაკი. ქ. სსს. ზღაბბოკის. ისეიდეგბე ყოველ-გვარი ახალ-მოღის ნაწარმოები საზოგადოებას, საკუთარ მახანაში დაგადებულად:

- სხვა-და-სხვა ნაირი არწიანისა და ახალი მოღის სარფიკები.
- ჩესუჩა ტანთსცემლისათვის.
- სარფიკის ტანისამოსი ყუთებით საიუქრად.
- ცხვირსახოცები და თაფმოსახვევები.
- ნაქსოვი საშეშოღლონი იუბეები არწიანით.
- სარფიკის ფერადი ძაფები ნახაბი ჩულქების სასკოვად.
- მხა-მხარეული სარფიკის ტანი-სამოსი.
- პერანგები კაცისა: „ფანტაზია“ და გახამებული პერანგები.
- საცვლები მანდილონებისათვის: პერანგები, კოფთები და კალსონები.
- ჩულქები და წინლები სარფიკის ძაფისა.

ქარხნის ფასად, იაფად. (35—26)

საკოპერსიოცეცლისაგან დაზღვევის საზოგადოება

დაზღვევა ცეცხლისაგან მოამრისა და უძრავის ქონებისა. სააგენტო იმყოფება ველიამინოვის ქუჩაზედ, ყიფიანსეულ სანოტარის კანტორის ზემოდ. ლია 9—2 საათამდე. (50—19) აკურა დ. ქ. თოთაიკო